

מגה לאב – פיתוח מודלים של פרוטופיות

רשת ברנקו וייס

מודל הפרוטופיה

מבית ספר מבוסס הוראה לבית ספר מבוסס למידה

בתי ספר משתתפים בפיתוח המודל:

- תיכון ברנקו וייס איתן: מנהלת - סיגל סטרשנוב
- תיכון ברנקו וייס הרצוג: מנהל - איציק שחר
- תיכון ברנקו וייס אור: מנהל - עידו אהרונוביץ
- תיכון ברנקו וייס משלב דרור: מנהלת - ענבל פיקהולץ
- תיכון הרטוב: מנהלת - דנה אלון הנדלר

הרעיון המסד למודל:

בית ספר מבוסס למידה נשען על עקרונות מנחים המסייעים בתהליכי הלמידה של צוותי חינוך ותלמידים. הגדלת שעות הלמידה (עצמית, קבוצתית, צוותי משימה, חברתית, רגשית) על חשבון שעות הוראה, ביסוס חינוך אישי ככלי התפתחותי בתהליכי הלמידה, ביסוס מיומנויות והטמעת תהליכי בחירה רב מימדיים.

מבנה ארגוני תומך הנשען על שני צירים מרכזיים:

- מעבר ממבנה היררכי בבית הספר למבנה מרושת
 - פתיחת גבולות הידע הבית ספרי לידע האנושות. תהליך שמתרחש במודל על בית ספר דרך - בית ספר רשתי שמציע דרך לכל ילד ולכל מורה.
- הגדרה מחודשת של תפקיד המורה:** חונך, מרשת, מפתח, יזם.
- **חונך** הינו איש הקשר המרכזי עם התלמיד, המלווה אותו בכל תהליך הלמידה. כדי שזה יתרחש פותח קורס לפיתוח מקצועי ממורה למאמן אישי על מנת להעצים את המורה בתהליך השינוי בתפקידו. אימון אישי הינו חלק מתפיסת השינוי ויעשה באמצעות משאבי התודעה.
 - **מרשת:** המרשת יחבר בין התלמידים, בינם לבין מומחי ידע בתחומי הדעת השונים, ובינם לבין משאבי למידה זמינים. המרשת יהיה אדם שאוהב ללמוד, בעל גמישות מחשבתית, הפתוח להזדמנויות להרחבת המערך הרשתי של תלמידיו. מרשת מיומן יהיה בעל התכונות של מעורר למידה ותומך למידה
 - **מפתח:** המורה המפתח יעסוק בפיתוח תכנים ומערכי לימוד חדשים. במערכת חינוך מבוססת למידה המורים יהיו הרבה יותר פנויים לפתח רעיונות ויוזמות שהיו עד כה רק בגדר משאלות רחוקות ממימוש, עקב החיים הצפופים בבית הספר מבוסס ההוראה. המפתח יהיה אדם המאמין שהמחר יכול להיות טוב יותר מהאתמול ושיש ביכולתו ליצר את התנועה הזו לעבר עתיד טוב יותר.

- **יזם:** אדם היודע להפוך רעיונות למעשים. היזם "ייצא החוצה", יאתר תכנים, כלים ופיתוחים חדשניים המתרחשים כל העת בתוך שטף העשייה החדשנית השוטפת את העולם, לא רק את עולם החינוך. הוא ישתף את תלמידיו בגילויים הללו, שישמשו גם כמקורות השראה וגם כפלטפורמות לפיתוחים משותפים של רעיונות חדשים. כך, היזם לא רק יפתח רעיונות שלו לכדי כלים חינוכיים, אלא גם ילווה את התלמידים בפיתוח רעיונות, תכנים וכלים משלהם.

ייעוד המודל ומטרתו:

למידה = חיים

1. אמונה שהלמידה היא הכלי שיכול להבטיח קידום, מוביליות, חוסן, צמצום פערים ושוויון הזדמנויות.
2. זמישות בית ספרית. מאפייני המציאות המשתנה מדגישים את הצורך באוטונומיה בית ספרית קהילתית למענה מדויק ברכיבים השונים ובמאפיינים של לומד, מורה/מנחה, מרחבי למידה, שיתופי פעולה, אחריות, קהילה ובתהליכי פנים בית ספריים וארגוניים הקשורים בסדיריות.
3. למידה לאורח חיים. המטרה היא לפתח אדם לומד כאורח חיים, לומד אוטונומי בעל יכולת ניהול עצמי, פעל שיודע כיצד ללמוד, ממי ללמוד, היכן ללמוד, ואיך ללמוד. כלים ומיומנויות שסייעו עתידית לכל לומד במציאת המקום הנכון לו.
4. לומד פעלן. לפיתוח תלמיד פעלן - מורים תחילה. כאשר המורה פעלן וכאשר הקהילה פעלנית ועל כן מרחב חשוב הוא השותפויות עם הקהילה הקרובה והרחוקה.
5. אקוסיסטם רשתי. שיתופיות הוא מרכיב משמעותי בחיבוריות של צוותי חינוך ושל תלמידים בקבוצה, בבית ספר, ברשת, בארץ ובעולם. רואים בזה מכפיל כח ביכולת הלמידה, בפיתוח, ביוזמה ובפיתוח מיומנויות של ניהול עצמי ופיתוח כישורים החברתיים.

עקרונות ארגון מורכב מסתגל:

1. **מציאות מורכבת ומשתנה** - הגדרת חזון וזמישות ארגונית. בניית יכולת חיישנית לתמונת מצב והתאמת מבנה ארגוני מותאם. חיבוריות בין צוותי חינוך, תלמידים, הנהלות בתי ספר וקהילות. עבודה עם מערכות שונות שלעיתים הם בעלי עניין שונים למול רגולציה. בית ספר מבוסס למידה מבצע שינוי מהותי במבנה יום למידה מורה ויום למידה תלמיד. הטמעת השינוי בתפקידי מפתח בארגון הבית ספרי ובניית מבנה ארגוני תומך.
2. **מצפן מותאם ועדכני** - בניית תכנית פעולה ליישום חזון המבוסס על מודל הלמידה החדש ובניית תמונת עתיד במציאות משתנה. הטמעת למידה והתנסות במיומנויות ופחות במקצועות לימוד. למידה המושתתת על למידת עומק וחקרנות טבעית רב תחומית. בחינה מחדש של תפקיד המורה המותאם לבית הספר המבוסס למידה.
3. **בעלי עניין פעלנים ואוטונומיים** - ביזור סמכויות ותמרון אוטונומי לבעלי תפקידים חדשים, עידוד פעלנות לומד ומורה. תהליכי משוב ורפלקציה. בניית מבנה ארגוני מרושת התומך בפיתוח האישי.

4. **אקו-סיסטם תומך ומאפשר** – חיבוריות, מנהיגות קהילתית סביב מנהל.ת
גמישות מבנה ארגוני.
אמון בין אנשי בית הספר לכל בעלי העניין ובניית שיתוף, שותפות ושיתופיות מותאמים.